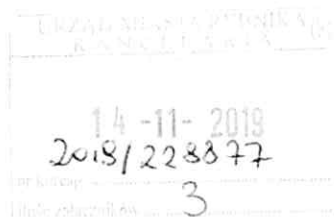

Petycja nr 16/2019

Tomasz Miłowski

Mail: geologic1@wp.pl

Rybnik, 2019-11-14

Rada Miasta Rybnik
ul. Bolesława Chrobrego 2
44-200 Rybnik

PETYCJA W SPRAWIE UTWORZENIA ZESPOŁU PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWEGO „STAWY W DOLINIE RUDY” I UŻYTKU EKOLOGICZNEGO „ŁĘG W DOLINIE RUDY”

Szanowna Rado!

Na podstawie art. 2 ust. 1, art. 2. ust 2 pkt 1 oraz art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 870), art. 7 ust. 1 pkt 1 i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506), art. 42, art. 43 art. 44 ust. 1 i 2 oraz art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1614) zwracam się z petycją, w imieniu interesu publicznego, w związku z koniecznością ochrony obiektów przyrodniczych o szczególnej wartości, o objęcie cennych pod względem przyrodniczym terenów w dolinie Rudy w dzielnicy Rybnik-Północ ochroną w formie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Stawy w dolinie Rudy” i użytku ekologicznego „Łęg w dolinie Rudy”

Uzasadnienie

Najcenniejsze obiekty przyrodnicze na terenie miasta wymagają objęcia ochroną prawną. Jednym z najcenniejszych pod tym względem terenów jest dolina Rudy w dzielnicy Rybnik – Północ z mozaiką stawów, łąk, lasów łęgowych i drzew pomnikowych. Należy nadmienić, że konieczność ochrony „Stawów w dolinie Rudy” i „Łęgu w dolinie Rudy” wskazywano również w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Rybnik z 2016 r.

Rzeka Ruda stanowi główny ciek Płaskowyżu Rybnickiego. Jej dolina jest w znacznym stopniu przekształcona, zabudowana i niestety na znacznym odcinku utraciła już funkcjonalność korytarza ekologicznego. Elementem stanowiącym silną barierę ekologiczną jest min. zbudowany w latach 70 XX wieku sztuczny zbiornik zaporowy „Jezioro Rybnickie”. Zbiornik ten rozdziela dolinę rzeki Rudy na dwa mocno odróżniające się odcinki: poniżej i powyżej Jeziora Rybnickiego.

Dolina Rudy poniżej Jeziora Rybnickiego zachowała cechy zbliżone do naturalnych. Znalazło to odzwierciedlenie w powołaniu takich form ochrony przyrody jak: użytki ekologiczne „Meandry rzeki Rudy” i „Starorzecze przy klasztorze w Rudach Wielkich” oraz park krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”. Nadal jednak brak jest ochrony na odcinkach od Jeziora Rybnickiego do Rud oraz od Rud do Kuźni Raciborskiej mimo istnienia wyjątkowych w skali Wyżyny Śląskiej walorów przyrodniczych.

Z kolei część doliny rzeki Rudy powyżej Jeziora Rybnickiego uległa dość silnemu przekształceniu, jest ona pocięta drogami, liniami kolejowymi oraz w dużej mierze zabudowana. Miejscem które szczególnie wyróżnia się i wymaga ochrony jest odcinek na wysokości dzielnicy Rybnik-Północ. Zachował się tu płat lasu łęgowego jesionowo-olszowego *Fraxino-Alnetum*, stanowiącego zbiorowisko klimaksowe dla doliny Rudy. Łęg ten posiada typową strukturę, skład florystyczny i warunki siedliskowe bardzo zbliżone do fitocenozy o charakterze naturalnym. Dowodzi tego klasycznie wykształcona struktura pionowa, skład gatunkowy drzewostanu i runa. Miejscami łęg przechodzi w formy zbliżone do zbiorowisk z klasy *Alnetea Glutinosae*: leśne, mające charakter olsu porzeczkowego *Ribeso nigri-Alnetum* z charakterystyczną kępkową strukturą oraz łozowe *Salicetum pentandro-Cinerae* z rozrastającymi się potężnie „kulistymi” formami wierzby szarej. Zbiorowiska zbliżone do olsu charakteryzują się niezwykle formami olch, przypominającymi las namorzynowy, a powstałymi na skutek stagnacji wód w obniżeniach terenu. Stwierdzono tu wiele gatunków wyróżniających dla tych zbiorowisk m. in.: turzycę długokłosą, przytulię błotną, niecierpka pospolitego, kosaćca żółtego, porzeczkę czarną. Podszyt zbudowany jest przez bujnie rozwinięte krzewy czerechwy i bzu czarnego, w miejscach silnie podmokłych pojawia się wierzba szara. Drzewa reprezentowane są głównie przez olchę czarną, w domieszce występuje wierzba biała oraz jesion wyniosły. Grubość niektórych drzew (olchy osiągają 2,5 m pierśnicy, wierzby 3,5 m) świadczy o ich sędziwym, około 100-letnim wieku, zaś znaczne zróżnicowanie wiekowe poszczególnych drzew – o naturalnym charakterze zbiorowiska. Wiele z drzew kwalifikuje się do objęcia ochroną prawną jako pomniki przyrody. Wszystkie występujące tu zbiorowiska tworzą wyjątkową mozaikę siedlisk, nie mającą odpowiednika na całym odcinku doliny Rudy.

Od wschodu opisany powyżej las łęgowy sąsiaduje z podmokłymi łąkami, na których obecnie przebiegają procesy naturalnej sukcesji wtórnej (zarastanie olchą, wierzbą i czerechwą), natomiast od północnego zachodu sąsiaduje z kompleksem trzech stawów, z dobrze rozwiniętym pasem trzcin stanowiących schronienie dla ptaków wodno-błotnych. Na stawach znajduje się grobla z urokliwie wykształconą aleją wierzbową oraz wyspa stanowiąca miejsce bytowania i rozrodu ptactwa wodnego. Stawy te są chętnie odwiedzanym miejscem odpoczynku okolicznych mieszkańców spragnionych ciszy i relaksu na łonie przyrody. Niestety obecnie tylko jeden staw jest napełniony wodą.

Ze względu na dużą różnorodność biotopów (stare wierzby, trzcinowiska, wyspa na stawie, las łęgowy z dużą ilością starych drzew dziuplastych, wilgotne łąki z podrostem krzewów) miejsce to jest ważnym siedliskiem wielu gatunków chronionych, oprócz ptaków,

także płazów i gadów. W okresie lęgowym notowano tu występowanie: trzciniaka (do 5 śpiewających samców jednocześnie w roku 2009), trzcinniczka (4 śpiewające samce), potrzosa (wiele samców), świerszczaka, strumieniówki, brzęczki (pojedyncze samce) oraz kilku gatunków kaczek i perkozów. W latach 1996-2000 na stawach gniazdował bąk. Stawy są również częstym miejscem żerowania bociana białego i czapli siwej. Ciekawostką jest odnotowana w lesie lęgowym w kwietniu 2010 r. obecność bociana czarnego. W lesie lęgowym gniazdują min: szpaki, pokrzewka czarnołbista, liczne sikory, kosy, drozdy, dzięcioł duży, średni i zielony oraz wiele innych chronionych gatunków. Na łąkach, znajdujących się po stronie wschodniej regularnie gniazdują: strumieniówka, brzęczka i kłaskawka.

Zachowanie całości tego terenu, a w szczególności lasu lęgowego ma ogromne znaczenie dla zachowania bioróżnorodności doliny Rudy. Obszar ten posiada również ogromny walor poznawczy, pozwala bowiem uzmysłowić sobie jak wyglądała dolina Rudy w czasach sprzed ingerencji człowieka.

Należy dodać, że naturalnie wykształcone lasy lęgowe wymagają ochrony prawnej, co odzwierciedlone jest w prawodawstwie europejskim (w Dyrektywie Siedliskowej) oraz w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 r. w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie (Dz. U. z 2001 r. nr 92 poz. 1029). Zgodnie z dyspozycją ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody za użytki ekologiczne uznaje się *„zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania”* (art. 42 ustawy), zaś za zespoły przyrodniczo-krajobrazowe uznaje się *„fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne”* (art. 43 ustawy).

Dolina Rudy w dzielnicy Rybnik-Północ w pełni wpisuje się w dyspozycję ustawową, w związku z czym koniecznym dla ochrony tego niezwykłego dziedzictwa jest objęcie go ochroną prawną. Na terenie doliny Rudy zaproponowano dwa rodzaje form ochrony przyrody: zespół przyrodniczo-krajobrazowy oraz użytek ekologiczny. Wydzielenie użytku ekologicznego w zespole przyrodniczo-krajobrazowym wydaje się ważne dla podkreślenia wartości przyrodniczej tego miejsca. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy, choć sam przedstawia niebagatelną wartość pełni tu dodatkowo rolę otuliny dla lasu lęgowego. Nie jest możliwe zachowanie tylko jednego elementu z wyżej wymienionych siedlisk. Zniszczenie jednego z nich skutkować będzie degradacją pozostałych. Tylko pozostawienie pełnej mozaiki siedlisk stawowo-łąkowo-leśnych pozwoli funkcjonować temu wartościowemu ekosystemowi w pełni. Co więcej teren ten rok w rok zalewany jest wodami powodziowymi i pełni funkcję naturalnego zbiornika retencyjnego. Nie należy go niszczyć i zabudowywać, gdyż w przeciwnym razie wody powodziowe nie miałyby gdzie się zebrać i naraziłoby to na ogromne straty mieszkańców niżej położonych dzielnic Rybnika oraz gmin położonych w dolinie Rudy.

Zwiększenie dopływu do Zbiornika Rybnickiego grozi również awarią zapory i jej przerwaniem. Zgodnie z art. 7 pkt 1 i pkt 14 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym do zadań własnych gminy należy ochrona środowiska i przyrody oraz ochrona przeciwpowodziowa. W związku z powyższym zwracam się z petycją o objęcie ochroną prawną tych terenów, w celu zachowania tego niezwykłego dziedzictwa dla nas i dla przyszłych pokoleń.

W razie wystąpienia jakichkolwiek trudności pozostajemy w pełnej dyspozycji, tak w zakresie dostarczenia literatury, jak i prowadzenia ewentualnych prac terenowych.

Proszę o pozytywne ustosunkowanie się do mojej petycji mając na względzie cele ochrony przyrody o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, które realizowane są zgodnie z art. 3 tej ustawy m.in. *„poprzez obejmowanie zasobów, tworów i składników przyrody formami ochrony przyrody.”* Zgodnie z art. 4 ust. 1. ustawy o ochronie przyrody *„obowiązkiem organów administracji publicznej, osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych jest dbałość o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym.”*

Na podstawie art. 4 ust. 3 ustawy o petycjach wyrażam zgodę na ujawnienie moich danych osobowych na stronie internetowej podmiotu rozpatrującego petycję lub urzędu go obsługującego.

Z Wyrazami Szacunku
Tomasz Miłowski

Załącznik 1 do petycji: Projekt uchwały Rady Miasta w sprawie utworzenia formy ochrony przyrody

UCHWAŁA NR

RADY MIASTA RYBNIKA

z dnia .. stycznia 2020 r.

w sprawie ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Stawy w dolinie Rudy” i użytku ekologicznego „Łęg w dolinie Rudy”

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1 i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506) oraz art. 42, art. 43, art. 44 ust. 1 i 2 oraz art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1614).

RADA MIASTA RYBNIK

uchwala:

§ 1. Ustanawia się zespół przyrodniczo-krajobrazowy pod nazwą "Stawy w Dolinie Rudy", stanowiący mozaikę stawów, łąk i lasów łęgowych o powierzchni 28,42 ha, usytuowany w mieście Rybnik, w dzielnicy Rybnik-Północ.

§ 2. Ustanawia się użytek ekologiczny pod nazwą "Łęg w Dolinie Rudy", stanowiący dobrze zachowany las łęgowy *Fraxino-alnetum* o powierzchni 4,48 ha, usytuowany w mieście Rybnik, w dzielnicy Rybnik-Północ.

§ 3. Przebieg granicy zespołu przyrodniczo-krajobrazowego i użytku ekologicznego przedstawia załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 4. Szczególnym celem ochrony zespołu przyrodniczo-krajobrazowego i użytku ekologicznego jest:

1. Zachowanie mozaiki siedlisk leśno-łąkowo-stawowych w dolinie rzeki Rudy w dzielnicy Rybnik-Północ, ze szczególnym uwzględnieniem pozostałości najcenniejszych zbiorowisk łęgowych,
2. Zachowanie charakterystycznych elementów krajobrazu kulturowego w dolinie rzeki Rudy w Paruszwcu, w tym drzew o charakterze pomnikowym, zespołu stawów i lasu łęgowego,
3. Zabezpieczenie ciągłości korytarza ekologicznego doliny rzeki Rudy.

§ 5. W stosunku do zespołu przyrodniczo-krajobrazowego i użytku ekologicznego o których mowa w § 1 i § 2 wprowadza się następujące zakazy:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczania gleby;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 5) likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodnoblotnych;

6) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;

7) zmiany sposobu użytkowania ziemi;

8) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;

9) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;

10) zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;

11) umieszczania tablic reklamowych.

§ 6. Zakazy, o których mowa § 5 nie dotyczą działań podejmowanych w ramach zrównoważonej i racjonalnej gospodarki leśnej.

§ 7. Nadzór nad użytkowaniem ekologicznym, o których mowa w § 1 sprawuje Prezydent Miasta Rybnik.

§ 8. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Rybnik.

§ 9. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

Przewodniczący Rady Miasta

Wojciech Kiljańczyk

